

El factor sensible

Un documental mostra que sota el qualificatiu «discapacitat» hi ha persones molt capacitades

Són apassionats de l'hoquei herba, naveguen per internet, mantenen converses utilitzant múltiples sistemes de comunicació, tenen experiències gairebé sexuals acaronyant amb les mans les arrodonides formes d'una escultura de Joan Miró, són virtuosos de la guitarra, els agrada pintar quadres en grup i saben que la diferència entre els entenimentats i els bojós és, molt sovint, una qüestió de matís. Així descrites semblen persones normals, o potser excepcionals. I ho són. El problema és que les administracions i la gent els hem penjat el qualificatiu políticament correcte de *discapacitats*, i en aquesta bossa hi posem els que tenen la síndrome de Down, els paralítics cerebrals, els afectats de fibromiàlgia, els cecs o els malalts mentals. Els hi posem per protegir-los de la brutalitat en què viu instal·lada la nostra societat del benestar, i també per protegir-nos del desordre que ens suposen en la nostra addicció productiva. Ens sentim molt satisfets pensant que som la punta de llança d'un món solidari i inclusiu, però mantenim una paret de vidre esmerilat entre ells i nosaltres. De tant en tant, mirem i veiem una figura deformada que ens provoca llàstima o compassió, però ens costa molt reconèixer la persona i les seves potencialitats.

Dimecres passat al vespre es va estrenar al centre cultural de les Corts un documental, impulsat per la plataforma que treballa amb discapacitats al districte i finançat per la cooperativa d'usuaris de la salut SCIAS, propietària de l'Hospital de Barcelona, en què es dona la veu als que suposadament no n'haurien de tenir, més enllà de per estar agraïts per tot el que els seus familiars i les administracions fan per ells. Implícitament així ho va dir el segon tinent d'alcalde i president de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, Ricard Gomà, quan es va mostrar cofoi perquè Barcelona sigui un referent internacional en les polítiques d'igualtat d'oportunitats per a tothom i quan va instar les entitats de les Corts, que han trenat una potent xarxa de serveis privats concertats, a continuar sent un exemple per a la resta de districtes de la capital. Gomà va



Usuaris del centre de formació ocupacional de les Corts en plena feina. / V.P.

dir el que tocava dir i, a més, es va comprometre a donar la màxima difusió al brillant documental, de cinquanta minuts de durada, tal com li va demanar, en el decurs d'una taula rodona que complementava l'acte, el catedràtic de didàctica a la Universitat de Barcelona Ignasi Puigdemívol, que va recomanar que els alumnes dels instituts –sovint un exemple de la crueltat amb la qual reaccionem davant la diferència– s'adonin, per mitjà d'aquesta eina pedagògica, de com «es transformen les debilitats en oportunitats».

Puigdemívol va assenyalar que «la interacció entre les persones amb i sense discapacitat és el camí que ens queda per recórrer». És a dir, que una cosa és aixecar serveis i infraestructures i una altra, molt més complexa, fer caure les parets de vidre esmerilat dins de les quals encara tanquem els que bategem amb mots diferenciadors. Aquest és el veritable sentit del documental, titulat *El factor sensible*, tal com va detallar el periodista Martín Correa, un dels seus realitzadors: «Volem

trencar la categoria de discapacitats, d'anomenar-nos a través d'un problema que no tenim. A les persones, ens calen eines diferents per tirar endavant, però no ens hem d'anomenar més.»

Els protagonistes del DVD s'adrecen entre ells pel seu nom, per les seves aficions, per les seves capacitats o pels seus objectius vitals, no per la seva xacra perquè, al capdavant, tots en tenim o en tindrem alguna. Afirment que no volen la compassió de ningú, sinó respecte. Que no els torni a passar, com explica una dona cega, que anant pel carrer una mare va fer callar la seva filla quan li va preguntar: «Per què aquesta senyora camina amb un pal blanc?» La reacció correcta era molt senzilla, segons la protagonista: «Li hauria d'haver dit a la nena: 'aquesta senyora és cega i el pal l'ajuda a caminar'». Darrere la cega, el paralític cerebral, el disminuït psíquic o l'esquizofrènic sempre hi ha el nom d'una persona a la qual es pot reconèixer, tocar i estimar si som capaços de travessar el vidre esmerilat.